
Deelname aan een groepsactiviteit in een psychogeriatrisch verpleeghuis laat medisch studenten positiever denken over mensen met dementie

Auteurs: Han F. A. Diesfeldt

George DR, Stuckey HL, Whitehead MM (2014) How a creative storytelling intervention can improve medical student attitude towards persons with dementia: a mixed methods study. *Dementia* 13:318–329

Conclusie van het artikel

De attitude over dementie veranderde bij studenten geneeskunde merkbaar in positieve zin na een intensieve kennismaking met een bijzondere groepsactiviteit voor mensen met dementie in een zorginstelling.

Bespreking van de studie

In het kader van hun opleiding aan een Amerikaanse universiteit (Penn State College of Medicine) schreven 22 vierdejaars studenten geneeskunde zich in voor een module 'psychogeriatric'. De studenten (10 vrouwen, 12 mannen) waren gemiddeld tussen 26 en 27 jaar oud. De onderwijsmodule hield in dat zij gedurende een maand wekelijks deelnamen aan een groepsactiviteit met bewoners van een psychogeriatrisch verpleeghuis. De studenten kregen als opdracht de wekelijkse activiteit 'creatief verhalen vertellen' te begeleiden, volgens de TimeSlips methodiek (zie het [internet](#) voor nadere informatie). Ze volgden daarvoor eerst een middag instructie en oefening in het ondersteunen van de activiteit. Tijdens de stage zelf, in het verpleeghuis, kwamen de studenten samen met een groep van tien bewoners. Elke student begeleidde één bewoner tijdens de activiteit. 'Creatief verhalen vertellen' houdt in dat de deelnemers spontaan en associatief reageren op een foto of schilderij. Een activiteitenbegeleider noteert alle invallen op een whiteboard. Aan het eind construeren de deelnemers daarmee een kort verhaal en bedenken zij een pakkende titel. Voor en na hun inzet voor de verhalenactiviteit vulden de studenten een vragenlijst in (de Dementia Attitudes Scale; DAS). De DAS telt twintig items en peilt opvattingen en gevoelens over mensen met dementie. Op een schaal van 1 tot 7 per item kunnen invullers aangeven in hoeverre zij het eens zijn met een bepaalde stelling, zoals bijvoorbeeld: 'werken met demente mensen geeft voldoening', 'de gedachte aan mensen met dementie maakt me angstig', of 'mensen met dementie kunnen een gelukkig leven leiden'. Tijdens hun stage vulden de studenten ook een logboek in over hun belevenissen en deden zij ter afsluiting mee aan een discussiegroep over hun ervaringen in het verpleeghuis en de indruk die de bewoners op hen hadden gemaakt.

Resultaten

Nadat de studenten vier keer met bewoners van het verpleeghuis creatieve verhalen hadden gemaakt, waren hun opvattingen en gevoelens over mensen met dementie duidelijk positiever geworden. Dat werd duidelijk uit een aanmerkelijke verschuiving van de scores op de diverse onderdelen van de vragenlijst. Voor de subschaal die onbevangenheid in de omgang met mensen met dementie representeert, namen de gemiddelde scores tussen voor- en nameting met ruim anderhalf keer de standaarddeviatie toe, en met één maal de standaarddeviatie voor de subschaal die kennis over dementie representeert. Tijdens groepsdiscussies en uit persoonlijke aantekeningen van de studenten werd duidelijk dat zij er aanvankelijk tal van vooroordelen op na hielden over mensen met dementie. Zij associeerden dementie met 'agressie' en waren bang voor onverhoedse uitvallen van 'mensen in de war'. Anderen dachten dat zij zich met geen mogelijkheid zouden kunnen inleven in de gevoelswereld van mensen met dementie en hen daarmee tekort zouden kunnen doen, bijvoorbeeld door een onhandige opmerking die patiënten alleen maar bozer of verdrietiger zou maken. Sommigen vermeden elke gedachte aan dementie omdat die hen alleen maar deed denken aan dood en aftakeling. De werkelijke ontmoeting met mensen met dementie, tijdens de stage en participatie aan de groepsactiviteit 'verhalen bedenken', leverde indrukken op die niet pasten bij het

stereotype beeld van dementie. De groepsactiviteit liet de deelnemers zien als mensen die een eigen sociale en creatieve rol wisten op te pakken en zich daarin gewaardeerd voelden.

Commentaar

Creatief verhalen bedenken is een interessante aanvulling op de al wat langer bekende reminiscentietherapie. Reminiscentie wil de unieke persoon tot zijn recht laten komen door samen met haar of hem het verleden te reconstrueren of weer in het geheugen terug te brengen, bijvoorbeeld door een levensboek te maken. Anders dan reminiscentie is het creatieve verhaal echter een spontane improvisatie waarmee iemand zichzelf laat zien zoals zij of hij nu is. Mensen met dementie kunnen zich daarmee op een bijzondere manier hervinden en anderen verrassen. Dat overkwam ook de medische studenten, die tijdens deze bijzondere stage mensen met dementie niet als 'categorie' leerden kennen maar als persoon in het gegeven moment en binnen de bijzondere context van een creatieve groepsactiviteit.

Auteurs

Han F. A. Diesfeldt

De Stichtse Hof, Vivium zorggroep, Laren, Netherlands
psycholoog, zelfstandig onderzoeker

Castricum

e-mail: h.diesfeldt@outlook.com
